

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó:

ROSTKOWICZ ARTHUR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Horváth Mihály-utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint.

Az állami tisztviselők bajai.

Régóta panaszkodnak már az állami tisztviselők, hogy Szegeden a megélhetés feltételei annyira megnehezedtek, a piaci drágaság oly nagy, hogy az állapotok tűrhetetlenek. Az állami tisztviselők szinte már úgy tartják, hogy büntetésből szolgálnak Szegeden. Ez pedig éppen nem válhat a város hírnevének előnyére.

De vegyük sorra a bajokat. A piaci drágasága miatt van a legtöbb és legindokoltabb panasz. A piacot azonban nem csupán a behozatali vámok drágították meg, hanem a szedők és kofáknak uzsorás-bandája is. Rendőri ellenőrzés nincsen. Ha van az csak színleges, mert a rendőrök atyafiságos viszonyban vannak többnyire a zsaroló kofákkal, a piaci hiánnyal. No meg hát régi dolog, hogy a „csukott szem, nyitott marok” elve a piacon érvényesül legjobban.

Szeged környékének lakosságát a behozatali vámokkal teljesen elriasztották Szegedtől, úgy hogy a szegedi tanyák népe is kerüli Szegedet és Horgosra vagy Kistelekre viszi a piaci terményeit. Ezt a két szomszédos községet a szegedi behozatali vám virágoztatta föl. A kiviteli kereskedelem e két községben erőteljesen föllendült, míg Szegeden úgy szólván teljesen megszűnt. Ha a város fejlődése megáll, sőt a hanyatlás áll be, annak oka a behozatali vám lesz.

Tudja ezt jól a főispán és a városi tanács is, de annyira tehetetlen, hogy ez ellen tenni semmit sem tud, mert a behozatali vámból való csekély jövedelmet pótolni nem tudja, pedig eszszerű gazdasági politikával ez könnyen pótolható lenne.

Nincs vízvezeték és csatornázás, ami pedig modern városnak elengedhetetlen feltétele. Majd lesz, mondja a bölcs tanács húsz év óta. Az utcák sincsenek rendezve, a kövezet a Széchenyi-téren túl nyaktörő, a közvilágítás hiányos. Sebaj, lassankint — úgy kétszáz év múlva — rendezve lesz az egész város, feltöltve és aszfaltburkolattal ellátva minden utca. Bezzeg a bölcs tanács nem tudja, hogy pár esztendő múlva a kövezésre és utcarendezésre szánt 80—90,000 korona nem lesz elég a már meglévő kövezet és aszfalthálózat fenntartására sem.

Botranysos a közbiztonság is. Kevés

a rendőr, de az sincs kiképezve. A java része durva, goromba, nagy városba nem való, az állami és vasuti tisztviselőket csak gyűtt-mönt népségnek nézi, míg ő büszkén valija, hogy szögedi és a tekintetes urakkal való atyafiságát hangoztatja.

De van még itt ezer más baj, amelyen nem fog segíteni a közigazgatás soha. Az állami tisztviselők hiába foglalták írásba panaszukat, annak ugyan fogamatja nem lesz soha. Az irás elhever majd néhány hónapig a tekintetes urak poros asztalán, bizottságot is küldenek ki talán, amely megteszi Oblát táti-féle bölcs észrevételeit, — azután pedig a levéltárba kerül örök pihenőre.

Nem, panaszkodással nem jutunk semmire. Fegyelmi följelentésekkel lehet csak dűlőre jutni, azt pedig megérdemli a toronyalján igen sok kényelmes és közérdeket fitymáló tekintetes úr.

Az emeletes tót bukása.

Csongrádvármegye tanfelügyelőjét a köznyelven „emeletes tót” néven ösmert dr. Tergina Gyulát Egerbe helyezte át a közoktatásügyi kormány, míg a hevesmegyei tanfelügyelőt, dr. Scossa Rezsőt, az ismert nevű tanügyi író Szegedre.

Némi csekély elégtételül szolgál ez nekünk, hiszen a „borraválós” királyi tanácsos szennyes dolgait másfél éven keresztül mi szelöltettük és daczára, hogy a legélesebb hangon irtunk ellene, úgy, hogy nincs az a megyei hajdu, aki sajtópert ne indított volna ellenünk, hogy legalább a köztisztviselői tisztességének a látszatát megvédelmezze, — a világot sem merészkedett volna sajtópert indítani ellenünk, mert hát tudta jól, hogy széles e világon nincs olyan esküdtszék, amely bennünket elítélt volna azért, hogy az igazat a nyilvánosság előtt a szemébe vágtuk.

Távozását senki sem sajnálja, legföljebb néhány pupákja, spiczilje. Az önértékes állami tanítók örvendenek távozásán. Nagy nyűgtől szabadultak meg, akit gyűlöttek gyalázatos működése miatt, mert képes volt artatlan családapákat üldözni, felfüggeszteni, fegyelmi vizsgálatokkal zaklatni, hogy politikai meggyőződésüktől eltántorítsa, erkölcsi életüket meggyilkolja. A megye fegyelmi választmánya, mely egy huron pendült Terginával, seregestül ítélte hivatalvesztésre az üldözött tanítókat — és hogy mily alávaló gaz üldözés volt ez, mutatja az a körülmény is, hogy a közoktatásügyi kormány fegyelmi tanácsa egyellen ítéletet sem hagyott jóvá, amely hivatalvesztésről szólt.

De nem csupán a tanítók okatlan, politikai üldözése volt az ő bűne, amelyet a képviselőházban is szóva tettek Babó Mihály és Kubik Béla Kossuth-párti képviselők, hanem a „borraválós” és egyéb czudarságok is, amelyeket nem akarunk felsorolni most.

Az ő ügye az áthelyezéssel koránt sem

nyert befejezést. Még hátra van a fekete leves: a Tapodi-ügy, a melyben váratlan fordulat állt be éppen most. Tapodi dorosmai építőmester ugyanis, amint már említettük is annak idején, a közoktatásügyi kormánynál följelentést tett az emeletes tót ellen, hogy 150 korona házbérlőkövetelését két év óta nem tudja megkapni. A vizsgálat során az emeletes tót azzal védekezett, hogy a kérdéses összeget nyugta ellenében Grulich Sándor dorosmai adónyilvántartó, Tapodi veje vette föl. Grulich, akinek joga nem is volt ehhez, tagadta ezt. Az állítólagos nyugta pedig eltűnt.

Tapodi a napokban végzést kapott a közoktatásügyi kormánytól, amelynek értelmében alaptalan (?) panaszával elutasítatik, mert a tanfelügyelő a kérdéses összeget kifizette és az erről szóló nyugtát föl is mutatta. Hát ez nagyon is különös. Előbb a nyugta elveszett, most pedig előkerült? Ezzel szemben pedig Tapodi kijelentette újólaj Grulich Sándorral együtt, hogy ha ilyen nyugta létezik, úgy az csak hamisítvány lehet. Ez iránt újabb följelentés ment a közoktatásügyi kormányhoz, amelynek más következménye nem is lehet, mint újabb vizsgálat.

Egyelőre tehát mi még nem búcsúzunk végleg Tergina tanfelügyelőtől, sőt lesz gondunk és alkalmunk rá, hogy Eger város és Hevesmegye közönsége is megösmere az ő kellő semmiségét. (Vagy semmirekellőségét?)

Az uradalom jótékonyága.

Az 1879. évi árvíz után a hajléktalanok vált népnek Pallavicini Sándor őgróf 300 hold földet ajánlott föl százezer hold birtokából ingyen a telepítés céljaira. Ez a 300 hold föld a mai Sándorfalva. Lakosainak száma a háromezret meghaladja. Határa nincsen. Köröskörül az uradalom terület, sőt a község szívében levő kastély és az uradalmi tisztalakások telkei sem tartoznak Sándorfalvához, hanem a Sövényháza néven községi szervezetet nyert uradalomhoz.

Dicsőeneket zengedeztek akkor a lapok a Pallavicini őgróf nagylelkűségéről, holott az éppen nem volt valami nagylelkűség, amint az alábbiakból ki is fog tűnni.

Azon a 300 holdnyi futó homokon letelepült vagy 600 család. Házat építettek, otthont alapítottak. De földjük nem volt. Tehát rá voltak utalva az uradalomra, amely esztendőről esztendőre ma is ad két-két holdnyi földet kukoricza alá a lakosságnak. Azért ad pedig csak ennyit és nem többet, hogy a szegény emberek meg ne tudjanak élni belőle, hanem rá legyenek utalva az uradalomra, amelynek halálból az ingyen telekért — minő szivtelen nagylelkűség — husz év óta félnapszámért dolgoznak. A 2—2 holdas kukoriczaföldecskét azért adják a szegény embereknek évről-évre, hogy mihelyt zugólni merészel vagy nem akar az uradalom silány eszközévé lenni, azt a kis földet is elvehessék tőle, amint hogy el is vették pl. azoktól, akik az ellenzéki jelöltre mertek szavazni vagy zugólni mertek a félnapszám, a nyilvánvaló munkauzsora miatt.

De számítsunk csak kissé. Az őgróf husz év előtt 300 hold sivó homokot adott a lakos-

Boros Hordók

minden mennyiségben kedvező fizetési feltételek mellett kitűnő minőségben, jutányos árban kaphatók:

A SZEGEDI HORDÓGYÁRNÁL
FELSŐ-TISZAPART.

ságnak. Holdja nem ért nem 100 koronát, tehát a nagylelkű ajándék értéke al egjobb esetben is csak 30.000 koronát képviselt.

Husz év óta átlag évenként 30.000 korona napszámot fizet ki az uradalom a sándorfalvai magyaroknak. Jó tessék ám megérteni, hogy ez csak *félnapszám*! Mert a férfinapszám 40 fillértől 80 fillérig terjed átlag. A korona napszám már nagyon ritka csodabogár. Tehát az uradalom évenként 30.000 koronát takarít meg a napszámon. Tehát a nép az ajándék-telkek árának — kamatok nélkül számítván — a huszorosát megfizette már. Vagyis az uradalom 600.000 koronát takarított meg husz év alatt és ha hozzászámítjuk a kamatokat is, akkor az 1.000.000 koronát is meghaladja a megtakarított összeg.

Az őgrófi jótékonyágának tehát uzsorakamatokkal számított árát vette meg a népen az uradalom, amely ennek fejében örök földet egyáltalában nem akar adni még méltányos árért sem a népnek, de még hosszabb idejű 10—20—30 holdas bérletet sem. Hogy miért nem, annak az a magyarázata, hogy az uradalom csak addig verheti le a munkabéretet, amíg a nép reá van utalva. Ha a nép a sajátján vagy a bérletén gazdálkodhatna, akkor nem menne el 40—80 fillér napszámért az uradalomnak dolgozni, amelynek keserves, sőtalan kenyérét eszi.

Nemrég a képviselőtestület egyhangu határozattal kérte az *őgrófot*, hogy méltányos árért adjon a népnek földet. De még rá sem hederítettek. A falu szájai, néhány kupaknácsebeli kapott ugyan 10—15—20 hold bérletet, hogy elhallgasson, de a nép nem kapott semmit.

Ilyen az uradalom nagylelkűsége és ilyen a szegény nép helyzete Sándorfalván. De ez így tovább nem maradhat. A népnek szervezkedni kell, ha boldogulni akar. Keressen a nép másutt munkát. Kerekedjenek föl csapatonként kora tavasszal, a Bacsában, Torontálban sok ezer munkásra van szükség. Ott jobban méltányolják a szorgalmas munkást, hiszen akik az idén más vidéken részelték aratáskor, háromszor annyit kerestek.

Ez a nyomorúságos állapot tovább nem tarthat így. A népnek joga van a boldogulását keresni, örökké lekötöttje, félnapszámmal fizetett rabszolgája nem maradhat az uradalomnak.

Rostkowitz Arthur.

Boritaladó.

Eleddig csak kósza hírek keringtek ama kormányterv felől, hogy a boritaladót átengedik a városoknak ama szolgálatok fedezetéül, amelyeket az állam helyett teljesítenek. E hír a minap már pozitív formában kelt szárnyra. Részemről borsózik a hátam e hír hallatára, mert ha ez megvalósul, akkor a magyar borászatnak beláthatatlan időre meg lesz ásva a sirja.

Aggodalmam a következő okoskodáson épült föl. Míg az állami boritaladó jövedelmének tulajdonosa és a haszonélvezője, addig lehet reményünk, hogy ezt az adót vagy módosítják, vagy mérsékelik, vagy eltörlik; lehet annál inkább, mert immár közeledünk a hét forintos borárhoz; és az az abszurdum lehetetlen, hogy sokáig tartsa magát, hogy egy köztáplálkozási cikknek akkora legyen az adója: mint az egység ára. Lehetetlenné teszi azt már a konkurrens sör és pálinka termelési értéke és adója közötti sokkal kedvezőbb arány fenforgása is, még akkor is, ha eltekint az állam attól — amitől pedig nem szabad eltekintenie — hogy a borászat a munkások foglalkoztatása révén szociális okokból nem üldözhető, hanem a külföldi versenynyomástól is védelmezendő.

Azt hallottuk már illetékes helyről, hogy állam a boritaladó jövedelméről ez idő szerint — sőt mondjuk ki tisztán, belátható időig — nem mondhat le; mert bevételével épen úgy van ő, mint mi gazdák a magunkéival, hogy kell minden garas.

De azt már nem hiszem el, hogy ha mi érdekeltek találunk olyan módot, mely a borfogyasztás természetes fejlődésének, tehát a szőlőszet mint adóalap és szociális munkatö-

meg felvirágzásának kedvez, és e mellett az állam pénzügyi érdekeit sem érinti, sőt talán még hízalja: akkor az állam, mely végre is polgárainak jólétében keresi s találja léte célját, szükségtelenül s fölöslegesen ragaszkodik a fejlődés érdekeire károsnak bizonyult adóztatási tekintetekhez. Végre is mi polgárok vagyunk az állam s nincsen semmi józan ok arra a feltevésre, hogy ha egy hasznos társadalmi osztály helyzetén a közügy kára nélkül segíthetünk, ennek dacára sem segítsünk.

Az állam bevétele a boritaladóból az utóbbi hét év alatt, melynek adatai előttem fekszenek, a tizenöt millió koronán alul maradt, de folyton e körül mozgott; vegyük tehát ezt az összeget állandó államháztartási tényezőnek s mondjuk ki, hogy ebből lealkudni semmit sem kívánunk, miután tudjuk már, hogy hiába is kívánánk.

Ugyanezt az összeget venné be az állam, csak hogy sokkal biztosabban, egyenletesebben s állandóbban ha holdaránylag kivetné ezt a szőlőföldekre s egyben a borforgalmat adómentesíténé.

Tudom, hogy merész egy nyilatkozatot tettem: enyhítéssel megokolom egy kicsit. Ma az országos átlagtermés — sajna! — 7—8 hektó között mozog holdankint; tehát egy hold termésének fogyasztási adója, a legkisebb (8 K. 70 f.) tétel mellett is több mint hatvan korona. Tehát ezt meg kell fizetni s a sok zaklatás, erkölcsi és anyagi károsodás, még ezen felül is terhel bennünket; ehhez képest 30 korona adótétel mellett még mindig nyernénk 5%-ot.

Nem lenne-e hát helyesebb, ha más mód nincs — rátenni a szőlőre ezt a nagy egyenes adót, termékeit viszont felszabadítani a forgalmi nyugóktól? Végre a szőlőket lehetne értéktaszterbe sorozni s előre kimondani, hogy — mint a földadónál van — 15 millió koronánál nagyobb rajtuk az összes adóteher nem lehet. Ily módon ha félmillió hold szőlőt veszünk számba, átlag 30 korona esnék ugyan holdjára de annak folytán; hogy az értékesebben katasztrézett szőlők többet fizetnének, viszont a természetből értéktelenebb holdakra arányosan kisebb adó esnék.

Igy a kincstár érdeke ki volna elgítve állami áldozat nélkül, de még sokkal nagyobb nyereség érné magát a szőlőszetet. Nem szőlők itt a kereskedelemnek a szabadsággal mindig karöltve járó fellendüléséről, a vendéglőspár ujjászületéséről, a borfogyasztásnak várható megkésztetődéséről; hiszen mindenki elgondolhatja, hogy: ha egyszer minden szőlősgazda boreladó is lehetne akár kicsiben, akár nagyban akkor az adótelepről megszabadult bor forgalma megsokszorozódna.

Ezek mind egyszerű következtetései volnának a szabad forgalomnak. De magát a termelés köteleességét, az okszerű szőlőszet fejlődését, a ma csak névleg létező borászat hihetetlen föllendülését várnám én ettől a merész tervezettől.

Mert az a sok rossz kisgazda, a kinél a szőlő ma az ötödik kerék a gazdaság kocsjában, menten baltát fogna az ő keveset termő — mivel gondozatlan — tőkére, mihelyt hallaná, hogy 30 k. adót kell fizetnie holdjától: aki pedig megtartaná, majd gondját viselné úgy, amint a szakértelem és czélszerűség parancsolja.

Már most ki tudja és belátja, hogy a szőlő értelmi és anyagi tőke nélkül sikerrel nem mivelhető, hogy a védekezés — mely nélkül ma nincs üdvösség — csak közös betartás mellett lehet foganatos, erről pedig hiába álmodozunk addig, míg minden ringy-rongy gazda is ültethet szőlőt anélkül, hogy kellőleg gondozná: világos lehet mindenki előtt, hogy csak a termelésnek ilyen mesterséges korlátozásával lehet a szőlőszetet a szakértelenségben és tőkesszegénységben rejülő veszedelmektől megmenteni.

Uton-utfélén halljuk, hogy a ráctövis irtása, a hernyók üldözése stb. törvényesen el van rendelve, pedig ezek kártétele közel sem mérhető össze sem pénzben, sem tőkekoczkázatban, sem évi kárban, sem nemzetgazdasági jelentőségben az elhanyagolt szőlőkől a szomszédokra háruló károkkal és veszedelmekkel.

Ha tehát van egy mód, mely az államnak nem jár kárával, a termelőre nézve meg haszonhajtó, magára a termelésre nézve pedig a polgári szabadakarat érintetlensége mellett is olyan mérsékelő és ösztökölő hatása, hogy abból a magyar borászatnak, mint népkereseti

iparágnak biztos felvirágzása várható: vajjon nem érdemes-e ez az idea legalább arra, hogy mértékadó barátaink, akik egyuttal politikusok czélszerűségi, népjóléti és kivihetőségi szempontból hozzászóljanak?

De ha szólni akarnak, akkor szóljanak most, mert ismétlem, hogy egyik napilapunk egész pozitív formában hirdette már, hogy a pénzügyminiszteriumban készült már a törvényjavaslat a borital- és huszofogyasztási adónak a városok javára való átengedéséről. Ha ez megtörténik, végünk van; mert a városok — már azért is, hogy közöttük legkevesebb él a borászatból — föltétlenül ragaszkodni fognak hozzá, mint szerzett joghoz s többé reménység sem lehet arra, hogy a bortermelés az ő békőiből kikécczmeredjen s az egészséges, szabad, észszerű fejlődés útján egyre följebb emelkedjék, oda, ahol a magyar talaj istenáldott termékenysége, a magyar ész tulajdonsága s a magyar munkáskar dologgyőző ereje folytán mielőbb bátran felveheti a világ legműveltebb borászati államaival is versenyt fonalát.

Ujdonságok.

— **Lapunk barátaihoz.** Hat év óta bátran küzd a mi lapunk az igazságért. Dicsekvés nélkül elmondhatjuk, hogy a „Független Közvélemény“ a bűnösök elrettenthetetlen üldözője és az ártatlanul üldözöttek bátor oltalmazója volt a multban és a jelenben egyaránt! Nemcsak erkölcsi, de nagy anyagi áldozatot is hoztunk, hogy a szerkesztőség megőrizze teljes függetlenségét minden irányban. Nem is maradt el az előismerés, a független érzést és a szabad gondolkozást kedvelő közönség támogatása.

Erre azonban az eddiginél fokozottabb mértékben lesz szükségünk, mert a szegedi nyomdai munkások bérharczának szép erkölcsi és még sebb anyagi sikere következtében oly mértékben emelkedtek a lap kiadásával járó költségek, hogy a lap fenntartása csakis úgy lehetséges, ha előfizetőink száma megkétszereződne, vagy pedig a lapunkat eddig is oly lelkesen támogató előfizető közönségünk hozzájárul az előfizetési díjaknak évi 8 koronára (negyedévenként 2 korona) való felemeléséhez. Ez esetben a példányonkinti elárusítást teljesen beszüntetjük.

Hazañas tisztelettel kérjük lapunk barátait, hogy véleményüket sürgősen tudassák a kiadóhivatallal. (Szeged, Horváth Mihály-utca 7.)

— **Október 6.** Holnap ünnepli az egész ország az aradi tizenharom vértanú emlékét. Arad felé tekint a magyar nemzet és a szive azon eszmékért ver, amelyért ők vértanuhalált szenvedtek 1849. október 6-án. Az egész nemzet ott gyászol az aradi Golgothán. Szeged város közönsége is megünnepli a nemzeti gyásznapot. A belvárosi szent Demeter egyházban d. e. 9 órakor ünnepi gyászmise lesz, amelyen a hatóság tagjai is megjelennek. A népkörök és egyletek zászlók alatt vonulnak föl a Gizella-téri Kossuth emlékhöz, ahol a szegedi dalárda éneke fogja bevezetni az ünnepélyt. Lesz több beszéd és szavaltat is. A központi társadalmi kör vasárnap este ünneplte a vértanúkat, a király születése napján. Szavaltak és ünnepi beszédeket tartottak az egyetemi polgárok. A „többsincs“ társaság pedig a Bitó-féle vendéglőben fog ünnepleni kedden este 8 órakor. A többi népkör és hazañas egyesület szintén ünnepleni fog.

— **Az új tanfelügyelő.** A közoktatásügyi kormány Scossa Rezső hevesvármegyei tanfelügyelőt helyezte Szegedre, aki a napokban át is veszi hivatalát. Mint értesülünk, az új tanfelügyelő pártatlan és talpig uri ember, aki majd szétüt a pupák-banda közt. Eddigi működése rokonszenves volt és így bizalommal nézhetünk itteni munkássága elé. A új tanfelügyelő hivatalának átvétele után körutat fog tenni a megyében.

— **Ahol Szeged a kegyúr,** ott düledeznek az istenházai. A város egyáltalán nem viseli gondját a templomainak, pedig nemcsak a szegedi, hanem a kisteleki és tápéi templomoknak is ő a kegyura. A tápéi templom régóta düledező már, úgy hogy közveszélyes is. A mult héten fogtak hozzá végre a javítási mun-

kálatokhoz és ekkor kitűnt, hogy ezer szerencse, hogy a szöszék eddig is le nem zuhant. Igazán csak az imádság tartotta már a menyestet. A templom javítási munkálatok miatt a vasárnapi búcsút az isten szabad ege alatt tartotta a nép.

— **Rákóczi-ünnep Szegeden.** Szombaton este értekezletet tartott a függetlenségi-párt vezetősége a Páva-vendéglőben, amelyen szóba került a Rákóczi-ünnep rendezése is, amelyet e hó 25-ére tervez a polgárság. Az értekezleten aránylag kevesen jelentek meg és végleg nem is határoztak. A mi szerény véleményünk az volna, hogy a Rákóczi-ünnepet az összes szegedi tanintézetek, egyletek és körök bevonásával kellene rendezni. A rendezést száztagú bizottságra bízni, amely gyűjtést is indítana a kassai Rákóczi-szoborra és a nagy szabadsághős hamvainak hazaszállítására. Az ország ezen ünnepe esztendőjében Magyarország második városának legelül kell járni, amiért a polgárság a szélesebb rétegeit is be kell vonni az ünneplés keretébe.

— **Ne bántsát a magyart!** Az osztrák Stiblik szeretik semmibe venni a magyart. Ez a mindig elpáholó armádia kicsinlőleg szokott nyilatkozni a magyarról, hogy majd így-ugy megintitanak bennünket keztyűbe dudálni, úgy elpáholnak bennünket, hogy csak úgy porzik bele a hátunk. Ezek a jeles alakok ugyanis elfeledték az 1848., 1849., 1859. és 1866. évi nagy szaladásokat és azt, hogy mindig az osztrák tisztek jártak legelül a futasban, mintha bizony kengyelfutók lennének. Ujabban két új gyászvívő akad. Struchly kapitány és Formanek főhadnagy. Nagy hangon gyalázták a magyart és mikor felelni kellett volna, nagy alázatosan jelentették, hogy eszük ágában sem volt sérteni a magyar nemzetet, sőt ezer bocsánatot kérnek. A nires Struchly kapitány kijelentette, hogy tökrészeg volt, ami enyhítő körülmény is. De azért a fényes kardbojt miatt ki kellett állania *Bónis* Sándorral, akitől kapott is emlékül olyan alapos koponyacsapást, hogy holtig süvegelni fogja a magyart. Formanek főhadnagy is olyan vívő, mint ő. Letagadta, hogy sérteni merészelt volna a magyart, de hogy ne kelljen megverekednie Zolnay Bélával, ürügyet keresett a kibúvára. Félt, hogy a magyart gyalázó szájára fog verni a magyar kard. No ilyen hősök mernek még szidalmazni bennünket? A példa azonban nem ártott. Legalább az osztrák Stiblik megtanulják a régi közmondást, hogy — ne bántsát a magyart!

— **Fegyelmi a tanács ellen.** Az e havi közgyűlésen dr. Dobay Gyula indítványozni fogja, hogy a fegyelmi vizsgálatot indítsák meg az egész tanács ellen, mert vakmerően megtagadta a mult havi közgyűlés azon határozatának végrehajtását, hogy az állami adók beszedését még az önként fizetőktől is tiltsa el. A tanács daczolt a közgyűléssel azon nevetéses indoklással, hogy a határozata nem jogerős, mert a közgyűlés határozatában nem mondta ki, hogy az csak birtokon kívül felelősséget. A közgyűlés előreláthatólag el fogja rendelni a fegyelmi vizsgálatot az egész tanács ellen.

— **Népfölkelők figyelmébe.** A népfölkelők a folyó hó 1-én megkezdődött ellenőrzési szemlén igen csekély számban jelentkeznek, pedig saját érdekükben volna, hogy a szemléni részt vegyenek, mert a mulasztók 4 koronától 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel fognak a rendőrbírósg által sújtani. A szemlét a sörházlaktanyában még e hó 13-ig tartják és mindennap 8 órakor veszi kezdetét.

— **Olosó hangjegyek.** A városi zenekolának alig vannak valamire való hangjegyei, holott ezeket költött rá a város. De ez nem is csoda, mert a hangjegyek méregdrágák. Mint értesülünk, most értékes hangjeggyűjteményt szerezhetne meg a város potom áron egy elhalt zenekedvelő hagyatékából. A család *Meák* Gyula zenebizottsági tag utján ajánlatot tesz a városnak, amely okosan teszi, ha nem szalajtja el a kedvező alkalmat.

— **Temetés.** Vasárnap éjjel hunyt el hosszú szenvedés után Somogyi József volt huszárhadnagy, városi tisztviselő 70 éves korában. Ma délután 3 órakor temetik az új-terti gyászházból.

— **Kaszárnya-titkok.** Nem olyan csöndesek a szegedi kaszárnyák, mint ahogy az ember gondolná. Belül lázonganak a kiszolgált bakák, hogy ereszszék őket haza. A napokban is csak alig lehetett az öreg bakákat maradásra bírni tapintatos beszéddel, de pár nap múlva, előre megjósoltuk, megint ki fog törni az elégtelenség. Mint értesülünk, sokan szenvedtek büntetést az elégtelenség miatt. A legtöbb öreg baka kaszárnya-fogságban sanyalódik és valamennyien felügyelet alatt vannak. A zupások folyton ügyelnek arra, nehogy összebeszélhessenek. Az öreg katonák nagyon el vannak keseredve és felő, hogy az elégtelenség tettekben fog nyilvánulni.

— **Szülők figyelmébe.** A téli hónapokban sokszor tapasztalhatják a szülők, hogy gyermekeik a leggondosabb vigyázat daczára is folyton köhécselnek és betegeskednek. Ennek oka pedig nem más, mint a fa, amelyre tüzelnek. A vizen úsztatott fa ugyanis tele van vízzel, mert bármily szárazon kerüljön is a tűzifa a tutajra, teleszivódik vízpárával. Ha ilyen fával fűtődik a lakás, a levegőt megtelíti gőzzel amelyet a gyermekek gyöngye tüdeje nem tud elviselni. Ez az oka aztén sok gyermekbetegségnek és apróságok gyöngékedésének. Az így elgyöngített gyermekfürdő pedig fogékony a betegségekre. Ezért ajánlatos, hogy a gyermekszobákat ne fűtsük vizen úsztatott fával.

— **Deák Ferencz emléke.** A haza bölcs születése százados évfordulója alkalmából közelgő országos ünnepélyre *Deák Ferencz emlékezete* címmel értékes kis füzet jelent meg, amely magában foglalja röviden mindazt az anyagot, amely az országszerte tartandó Deák ünnepeken az ünnepi program összeállításához szükséges. Deák Ferencz emlékezetéről *Móra* István írt, a 60-as évek rövid jellemzését dr. Göcz József fejt ki *Pósa* Lajos, *Ujvári* Béla, *Minke* Béla költeményekkel gazdagították a füzet tartalmát, amelyet Deák Ferencz bölcs mondásaiból egy csomó idézet s Deák Ferenczről szóló apróságok feljegyzése tesz teljessé.

— **Mire megvénültünk.** Az öregségnek sokszor keservesek az évei, különösen ha a munkáptelenség miatt beköszönt a hajléka a nyomor. Ezért még munkabíró férfikorában kell gondoskodni mindenkinek hogy öregségére is legyen mit a tejbe aprítani. Takarékoskodni kell. A legegyszerűbb módja ennek, ha üzletrezt vált magának mindenki a Bankgyűlésnél (a Kass kávéházzal szemben) és magát heti egy vagy több korona befizetésre kötelezi. Ha szükségét szenved személyi hitel címén olcsó kölcsönt kap és a szövetkezeti sorsjegynyereiméneiben is részesedik.

— **Közérdekű elvi döntések.** Aki borait vízben feloldott cukorral édesíti, mesterseges bor készítésében válik bűnössé. — Aki az utcavonal megállapításánál magánjogait sértve találja, a bíróságnál kereshet jogorvoslást. — Aki a más udvarába bántalmazási célból követ dob, veszélyes fenyegetés miatt vonandó felelősségre. — Utrendőri kihágási ügyekben egy tanu vallomása a panaszlott elmarasztalására alapul nem szolgálhat. — Duzzasztógát gerendájának eltávolítása miatt folyamatba tett kihágási ügyben a közigazgatási hatóság jár el.

— **Nyomdászok munkadíj-szabályzata.** A szegedi nyomdászsztrájk eredményeként vasárnap jelent meg a nyomdai személyzet munkadíj és munkaidő szabályzata, amelyet a Traub-czég kivételével valamennyi szegedi nyomdatulajdonos aláírásával pecsételt meg. A munkaidő 9 óra, a minimális munkabér szegedi munkások 24 korona hetenkint. Gondoskodtak azonkívül a gépszemélyzet és inasok sorsának javításáról is. Ezzel szemben a nyomdai árak is emelkedtek, amit tájékoztatásul hozunk a közönség tudomására.

— **Mindenkinek örömet okoz a szép ékszer.** Mai napság, a legszegényebb ember is vásárol magának órát, láncot, fűgőt, gyűrűt, mert az ékszer nem kidobott pénz, hanem megtakarított érték, de csak akkor, ha rendes, megbízható helyen vásároljuk. Ilyen megbízható hely a *Politzer Sándor és Fia* üzlete Szegeden, a Klauzál-terén, a Wagner-féle üzlet és a Kossuth-szobor között. Ez a cég már **százötvenöt év** óta szolgálja ki becsülettel vevőit s aki ott vásárol, bizonyára nem csalatkozik.

— **Tűzfészek a Booskay-utczában.** Már tető alatt áll a Weisz-féle gabonarakár. A négy csupasz falon kívül az egész épület fából készült. Hiába tiltakozott a tűzfészek ellen az egész utca lakossága, a belügyi kormány kutyába se vette. Így épült föl e veszélyes tűzfészek.

— **Uj fatelep Szegeden.** Mint már jeleztük, gróf *Zselénski* Róbert zimbrió erdőkezelősége fatelepet nyitott Szegeden Mars-tér 1. szám alatt, erdei módra, sűrűn öleztet fát szerezhet be a közönség. A fa elsőrendű, s az az előnye, hogy nem vizen szállított. A telepen vagon számra is megrendelhető bármily fajta tűzifa. Az új telepen a közönség valósággal elkapkodja az első szállítmányt. A fatelep kezelésnek lapunkban közölt hirdetését ajánljuk a közönség figyelmébe. A telep kezelését vidéki megrendelést is elfogad.

— **Cseh pimasz.** Igazi cseh pimaszról van itt szó, akinek hazája Csehország Pardubitz nevű vadceh fészek. Ez a cseh pimasz, aki Franz (az egye meg) *Wlach* névre hallgat, paprikát rendelt Szegeden, de nem váltotta ki és otromba levelezőlapon azt írta a szegedi kereskedőnek, hogy ő elvből nem fogad el utánvételt semmit *Magyarországról*. Fölhívjuk a lapársakat, hogy pelengerezzék ki e cseh pimaszt és figyelmeztessék kereskedő és iparos polgártársainkat, hogy ők se fogadjanak el semmit Ausztriából, de különösen Csehországból, amit utánvételt küldenek, mert ott annyi a csaló és szélhámos, hogy rendesen rajta vesztenek. Ha pénzt előre be nem küldik, egyetlen fillér értékű portékát ne szállítsanak, mert koldulhatnak utána.

— Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjük határozottan Ferencz József keserűvizet

Mi hír a megyéből?

Dorosmán nem rég zajlott le az országos vásár, amely az állatvásár betiltása miatt nem sikerült. A rossz vásár daczára több iparos panaszt emelt nálunk, hogy a helyért többet kellett fizetni, mint máskor és egyebütt. Itt volna az ideje, hogy a község ne adná ki többé nyereszkes vállalkozónak a vásárbérletet, hanem a fogyasztási adókkal együtt kezeltené, mert a vásárosok el fogják kerülni a dorosmai vásárokat, ami pedig az iparosok és kereskedők kára lesz.

Tápén az állását veszített Grulich kisaszonynak a kedvéért állami segítséggel gyermekóvintézetet szeretne létesíteni a tanfelügyelő. Ez azonban nem fog sikerülni, mert ebbe van még beleszólása a község képviselőtestületének is, s bizunk benne, hogy nem engedí félrevezettetni magát. Mi szükség van Tápén óvintézetre? Télen a nagy hideg és sár miatt úgy sem járhatnának az apró gyermekek oda, de nyáron sincs szükség reá, mert a gyermekek mindig felügyelet alatt vannak, mert az asszonyok télen-nyáron gyékényszövással foglalkoznak, de sőt a gyermekek már három esztendőskorukban kezdenek dolgozni és tanulják a fonásodrintást és így szüleiknek hasznára válnak. Kár volna tehát, ha a szorgalmas szülőket a gyermekeknek az óvintézetbe és vissza való kíséretésével naponkint két óra hosszat is elvonnák a hasznos munkától és gyermekeik segítségétől. Sokkal hasznosabb, ha a gyermek a kezűgyességét fejleszti és fonalat sodor, mintha néhány ostoba verset beszajkol. Ha mégis segíteni akar a tanügyi bajokon a képviselőtestület, akkor kérjen inkább államsegélyt az ötödik osztálytanítói állás szervezésére, pár év múlva már ugyanis szervezni kell azt és akkor keservesen meg-

bánná, hogy a község terheit fölösleges nyüggyel szaporította. Már pedig ha egyszer az óvónői állást szervezte a község képviselő testülete, akkor annak terheit a dédunokák is viselni fogják.

Sándorfalván a bálengedélyeket betiltotta a főszolgabíró, mert napirenden voltak a verekedések és bicskázások. Most azonban, hogy új örmester került a csendőrszék élére, aki szigorúan járt a garázda falurosszák ellen, nincs többé verekedés. A vendéglősök már most reménykednek, hogy a főszolgabíró megadja ismét a bálengedélyeket.

Kisteleken a r. kath. kántor letartóztatása keltett némi izgalmat. Ez a ember apró leánykát becestelenített meg, amiért két évi börtönrre ítélték, de azért működését folytatta, mert az ítélet nem volt még jogerős. Az utóbbi időben ez a gézengúz **Városy Gyula** plébános ellen kezdett izgatni és ideje volt, hogy ártalmatlanná tegyék. Letartóztatták és most a hazatolonczolták Szentesre. A kántori állásra pályázatot rövidesen ki fogják hirdetni.

Horgoson nagy elkeseredettséget szült a lakosság közt, hogy a Kárász-birtok igazgatója elzáratta a régi halasi utat és csak a szüreti időre való tekintettel engedte meg annak két héttig való használatát. Ez nagy kár a községre és az uradalomra is, mert az uradalmi bérlők sem jöhetnek más uton, csak a közbirtokossági legelőn át, azt az utat pedig a közbirtokosság föl akarja árkoltatni. Nagy kár ez a községnek is, mert a szegedi tanyai lakosok sem jöhetnek többé Horgosra, mert a Zsilinszky-Kárász-féle ut járhatatlan a nagy homok miatt. Mint értesülünk, Horgos község képviselőtestülete e hó 10-én tartandó közgyűlésén kérni fogja e régi közut fentartását annál is inkább, mert ez emberemlékezet óta közhasználati közut volt.

Színház.

— **Bója Mariska** elszerződése. A tehetséges szegedi születésű színésznő előnyös feltételek mellett október hó 1-étől Nagyszombatra szerződött el Szalkai színtársulatához. A kisasszony a társulatnál első naiva és vígjáték-szabrett szerepkört fogja betölteni.

Szerkesztői üzenetek.

H. J. Gyanuja alaptalan. A kérdéses cikket nem Veszprémi főrkáliskolai tanár írta, de ő nem is írhatta, mert lapunknak vele semmi összeköttetése sincs.

E. M. A múlt számból lekészt, de különben is oly erős kitételek vannak benne, hogy a sajtóper elkerülhetetlen volna.

M. P. (Debreczen.) Szívemből örvendek felmentéseden. A debreczeni esküszék hazafiasságáról eddig is meg voltunk győződve, de most kétszeres az örömiünk, mert egyhangú határozatával megmutatta, hogy igazán a Kossúth városa. Mikor jössz már erre felénk is?

V. P. (Sándorfalva) A küldött lapban megtalálja.

EGYENRUHÁKAT

egyéves önkénteseknek a legcsinosabb kivitelben
egyéves önkénteseknek feltűnő olcsó árban
egyéves önkénteseknek szigorúan az előírás szerint
egyéves önkénteseknek a legrövidebb idő alatt

HQLTZER S. és FIAI cég

egyenruházati osztálya

Szeged, Hid-utca.

Kérjen ön csak

Selle és

& Kary-féle

Freddie

A legjobb fénymáz

mindenféle cipőbőrhöz
sárga és fekete

Különösen ajánlatos a
Boxcalf, Ocarria, chevreaux és lackcipőkhöz.
Wien, XII/1.

Egyéves :- :-

:- :- önkéntesek

a szükséges :-

:- felszereléseket

a legszebb :- :-

:- :- kivitelben

a legjutányosabb

árakért :- :-

:- :- nálunk

beszerezhetik. :-

Nemes L.

és Társa

:- Szeged. :-

Nem lábbal taposott,

hanem tisztán kezelt

édes MUST

kapható literenkint **30** kr-ért a **Kürthy-**
féle vendéglőben (a régi Kis Palcsi)
Kölcsey-utca 4.

ASZTALOS-ÜZLET ÁTTELJEZÉS.

Tisztelettel értesítem a nagy érdemű közönséget, hogy

asztalos műhelyemet

megnagyobbítva és azt mindenféle asztalos munkákra újonnan berendezve

Bocskay-utca 5. szám alá

helyeztem át

Elfogadok teljes lakásberendezéseket, valamint minden az asztalos szakmába vágó megrendeléseket stilszerű kivitelben és mérsékelt árak mellett úgy helyben mint vidéken.

A nagy érdemű közönség szives pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Könyves László

asztalos-mester.

Legjobb fémtisztító-szer

volt és marad is az

AMOR

fémtisztító.

Háztartásban nélkülözhetetlen. Kapható mindenütt **14, 20** és **30** filléres dobozokban. 00000 Gyár **Lubszkyński & társa Berlin** (Germania) NO.

Figyelni az AMOR védjegyre!

Hölgyek figyelmébe!

A női szépség legfőbb kelléke

a szép arcz, a dus hajzat és tiszta fogak.

Hogy ez meglegyen, használtassék az arcbőr ápolására legkiválóbb készítmény, a elegáns hölgyek kíválóan kedvelt szépitőszere:

az orgona-crém

Minden eddig készített szerek között a legkiválóbb készítmény, mivel nem zsiradék. Kis tégely 1 kor., nagy 1 kor. 60 fill., szappan 70 fill., powder 3 színben kis doboz 1 kor., nagy 2 korona.

ellen és hajkorpa elmulasztására, min hajnövést előmozdító szer, legmegbizhatóbb a dícsérő levelekkel kitüntetett **bojtorján hajszesz** ára 2 korona, **Chinin hajviz**, ára 1 korona 20 fill. **Tanno Chinin Pomade** ára 1 korona 20 fill. **A fogak tisztán és ép állapotban tartásához legjobb a Szalicy-fogviz**, ára 1 kor. 20 fill. és **Menthia Fogpor**, ára 1 kor. Mind e szerek egyedül valódi minőségben kaphatók

Barcsay Károly gyógyszerárában

Szeged, zöldség-piacz, Széchenyi-tér 12. szám.

ÚJ ZÁLOGINTÉZET SZEGEDEN.

A »Bankegyesület, mint szövetkezet« Szegeden

zálogüzletét

megnyitotta és a **legelőnyösebb feltételek** mellett ad kölcsönöket:

Ruhaneműekre .

Ékszerekre . . .

Értékpapírokra és

Jugóságokra . .

Szegeden, Erdélyi-Deutsch palota, Kass-viadóval szemben.

Üzleti órák:

délelőtt 1/2-9—1 óráig délután 3—6 óráig.

Lengyel Lőrincz

cs. és kir. udvari butorgyáros
újonnan, modern berendezett műasztalossága
SZEGED, Vadász-utca 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezett butor áruházában pedig kész butorokból állandó kiállítás van.

Új fatelep Szegeden!!!

Szeged és vidéke n. é. közönségét tisztelettel értesítem, hogy gróf Zselénski Róbert zimbrói erdőkezelőségének **fatelepét Szegeden 1903. október hó 1-én** (Mars-tér 1. sz. alatt) **megnyitom.**

Az új fatelepen a legjobb minőségű — **nem usztatott** — hanem vasúton szállított tűzifát tartok raktáron. Pontos és figyelmes kiszolgálás. Mérsékelt árak, úgy a kicsinyben, mint nagyban való vételnél. Vaggononkénti megrendeléseknél árendemény.

Szives megrendeléseket kér tisztelettel

Varga József,

a gróf Zselénski-fatelep kezelője.